

Umjetnost The Residentsa i elementi duhovnosti u albumu “God in Three Persons”

¹, autorka: Sandra Šabotić- Josephine

¹ “Bog u tri osobe”, prim.prev.

SADRŽAJ:

Uvod.....3

Prvi dio:

Preludijum.....4

“Biografija” The Residentsa: Kompleksna mreža *poznatih činjenica, maglovitih detalja, nejasnih naznaka i bezočnih laži*.....6

Drugi dio:

Laboratorija ludog naučnika: „Šutni mačku danas, ribe su glupe, iskopajte im oko“.....7

Vileness Fats: „Da li je opskurnost sama po sebi test sjutrašnjice ili se testiranje vrši da bi se utro put tuge?.....8

Veličanstvenih sedam: „Dobrodošli na izdanke Jupitera“.....8

„Mole“ trilogija i *Serija američkih kompozitora*: „Rečeno mi je, duboko u snovima, da ima nade i da izgleda da je more vidjelo sve što tražimo“.....11

Treći dio:

Instrument pod savršenom kontrolom: „Laži vam često daju moć kao što kovčeg pun cvijeća daje život živima, a ne mrtvima“.....12

Zaključak.....20

Dodatak.....21

Bibliografija.....26

UVOD

The Residents su jedan od najuticajnijih, najinventivnijih i najeksperimentalnijih živih andregraund bendova/ umjetničkih kolektiva našeg vremena, čija karijera traje preko 50 godina do danas i koji su uspjeli da ostanu anonimni tokom cijele svoje karijere. Njihova umjetnost se sastoji ne samo od muzike, već i od drugih oblika umjetnosti. Oni su pioniri i iskoristili su sve moderne tehnologije u svojoj umjetnosti u cilju postizanja njihove jedinstvene vizije i njihovo inovativni pozorišni nastup i uradi-sam pristup su pomjerili granice u umjetnosti.

Ovaj rad će ukratko izložiti neke od njihovih ključnih djela iz prve decenije, kao i rasvijetliti jedno od njihovih priznatih remek-djela, konceptualni album *God in Three Persons (Bog u tri osobe)*, kojem, međutim, nije posvećeno dovoljno pažnje koju zасlužuje.

U Prvom dijelu pisala sam uopšteno o njihovoj umjetnosti i objasnila njihovu vjerovatno mitsku biografiju.

U Drugom dijelu, objasnila sam vrijednost i značaj njihovih najuticajnijih djela među kojima je njihov prvi službeni singl- *Santa Dog*², njihov prvi pokušaj snimanja filma- *Vileness Fats*, njihovih sedam albuma- *Meet the Residents, Not Available, The Third Reich 'n' Roll, Fingerprince, Duck Stab, Eskimo* i *The Commercial Album*, koji se danas smatraju klasičnim remek-djelima, kao i njihova druga dva projekta- *The Mole* trilogija i *American Composer Series*, koji pripadaju njihovoj eri performansa i konceptualnih albuma.

U trećem dijelu, pisala sam o *God in Three Persons* i pokušala da objasnim duhovnu potragu jendog od glavnih likova i da opišem neke aspekte kompleksne veze između Istoka i Zapada kao kulturoloških entiteta na primjeru glavnih protagonistova albuma.

² *Santa Dog*, bukvalan prevod Deda pas, igra riječima, prim.prev.

UVOD

PRELUDIJUM

Postoji nekoliko razloga zašto su The Residents jedan od najznačajnijih i najzanimljivijih bendova / umjetničkih kolektiva svih vremena. Karijera The Residentsa traje preko 50 godina do danas. Za to vrijeme oni su izdali preko 60 albuma, snimili brojne video snimke i kratke filmove i komponovali muziku za nekoliko filmova. The Residents su bili pioniri sve moderne tehnologije i uspješno su je inkorporirali u svoju umjetnost. Proširili su granice uradi-sam pristupa, pozorišnog nastupa, kao i sami pojam muzike. Iako The Residents nijesu profesionalni muzičari, uspjeli su da stvore izvanredno kreativna i beskompromisna umjetnička djela. Njihova video produkcija je dio trajne postavke njujorškog Muzeja moderne umjetnosti (MoMA). Međunarodno su priznati zbog svog avangardnog i multimedijalnog performansa i dobili su nekolike nagrade za svoj inovativni pristup interaktivnim medijima.

Nedavno su dobili malo više pažnje. Dokumentarac o The Residents „Theory of Obscurity: a Film about The Residents“ („Teorija opskurnosti: film o The Residents“), je snimljen 19.aprila, 2015. Premijerno je prikazan na SXSW (South by Southwest) festivalu 14. marta, 2015. Režisera filma, Dona Hardija (Don Hardy) je inspirisao bendov kolektivni pristup muzici, njihova kreativnost i uradi-sam mentalitet i nadao se da će The Residents predstaviti novim generacijama. Troškovi snimanja filma su bili veliki, pa je filmska ekipa počela sa sakupljanjem sredstava putem grupnog finansiranja (crowdfunding). Odgovor je bio tako pozitivan da su skupili dva puta više novca nego što im je bilo potrebno. Kako su članovi benda anonimni, film je kolaž intervjuja sa brojnim umjetnicima, saradnicima The Residentsa i drugim istaknutim ličnostima koji su poštovaoci njihove umjetnosti. Neki od ljudi koji su dali intervju su: Les Claypool iz benda Primus, Matt Groening, tvorac „Simpsonovih“, Pen Gilette iz Penn&Teller, Jerry Harrison iz benda Talking Heads i Devo. Dokumentarac takođe uključuje reportažu sa turneje 40. godišnjice The Residentsa i daje nam uvid u njihova razna umjetnička istraživanja i njihovu transformaciju tokom vremena, kao i njihov kulturološki uticaj. Takođe, Ian Shirley je 1. februara, 2016, izdao još jednu knjigu o njima- *Nikad znana pitanja: pet decenija The Residentsa (Never Known Questions: Five Decades of The Residents)*.

“Njihove neskladne kombinacije zvukova koje je nemoguće stvoriti su izuzetno nadrealne u svom poricanju vremena, prostora i racionalnosti... Pristup The Residentsa kompoziciji ogleda se u načinu slušanja muzike koji je suprotan onome što neko čuje, baš kao što Pikasove slike reflektuju njegovu ličnu viziju koja je suprotna od onoga kako subjekti stvarno izgledaju [...] Ovi ljudi su najveći moderni umjetnici još od Dišana (Duchamp). Poput Dišana, oni stvaraju svoju umjetnost sa sablasnim dobrim humorom koji je potpuno bez pretenzija”.³

³Ujka Willie, *Uncle Willie's Highly Opinionated Guide to The Residents* (Ujka Vilijev izuzetno ostrašeni vodič za The Residents), San Francisco: The Cryptic Corporation, 1993, str. 7.

Međutim, treba zabilježiti da oni nijesu bend u punom smislu riječi. Riječ "bend" ne može da opiše sve što su The Residents, jer su oni, pored muzike, u svoju umjetnost inkorporirali i film, multimediju, književnost, performans, psihologiju, kompjuterski softver i mnoge druge stvari. Ljudi koji su već upoznati sa umjetnošću The Residentsa je obično opisuju kao: eksperimentalnu, čudnu, šašavu poput crtača, opskurnu, avangardnu, duhovitu, ekscentričnu, misterioznu itd. Ukratko, često se opisuju svim sinonimima za eksperimentalnost, kreativnost i misteriju, ali nijedna od ovih riječi ne može da prodre u njihovu suštinu. Na primjer, 2012. The Residents su na svoj vebajt postavili reklamu koja najavljuje prodaju deset Ultimativnih setova kutija (Ultimate Box Sets) na dan Božića, koji označava 40-godišnjicu njihovog debitantskog singla "Santa Dog". Ovu zbirku čine frižideri od 280 l, koji sadrže sva originalna izdanja svega što su The Residents ikada stvorili, kao i masku očne jabučice sa cilindrom. Glavni vokal, Randy Rose, informiše publiku da postoji i misteriozna kutija čiji sadržaj će biti otkriven samo onome ko je kupi. "Prodajte kolače! Polomite kasice prasice! Prodajte svoj prokleti bubreg ako treba!"⁴, savjetovao je Randy potencijalne kupce, jer je cijena jednog aranžmana 100.000 \$, a misteriozna kutija je 5 miliona dolara. Jedan od ovih frižidera je takođe dodat u trajnu postavku Muzeja moderne umjetnosti.

Opisivanje zvuka The Residentsa je takođe vema teško. Njihov zvuk je visoko eksperimentalan i stalno se mijenja. To je pastiš raznih stilova, tehnika i različitih vremenskih potpisa, propraćen nadrealnim stihovima i dobrim humorom. On sadrži elemente džeza, roka, savremene klasične muzik, elektronske muzike, pop muzike, Istočnjačke i muzike Zapada, sa svim njihovim podžanrovima. Njihova djela stvaraju tmurnu, sumornu, uznemirujuću atmosferu sa dječjom razigranošu i neobičnošću. Većina njihovih djela su konceptualna djela koja pokrivaju mnoštvo tema, kao i dekonstrukcije popularne muzike i kulture Zapada.

Njihov zvuk je vrlo unikatan, ali neke uticaje možemo pronaći u imenima Sun Ra, Frank Zappa, Harry Partch, Captain Beefheart, Perez Prado, Stan Kanton i Henry Mancini.

Kako je izgleda očigledno da je ono što rade i kako to rade teško opisati, ostaje konačno pitanje- ko su oni, a to je najteže od svih. The Residents su bili anonimni tokom cijele svoje karijere, uvijek skrivajući lica iza maski (najčuvenije su bile maske očnih jabučica na glavi, smoking i cilindar), nikada ne dajući intervjuje, ili otkrivajući bilo kakve detalje o sebi u javnosti, čak ni svoja imena. Odlučili su se za anonimnost jer su željeli da se publika skoncentriše samo na njihov muzički proizvod, a ne na njihove ličnosti, što je u suprotnosti sa modernim društvom opsednutim javnim ličnostima. Takođe, vjerovatno su bili svjesni činjenice da misterija privlači ljude.

„A, ko su oni? E, to je malo zeznuto. Ključni koncept The Residentsa je anonimnost, tako da odavanje imena podriva koncept. Saznanje da je Superman Klar Kent ne objašnjava heroja. Stoga....pitanje ko su oni takođe nije bitno. To nas ostavlja sa najvažnijim pitanjem: zašto? Zašto The Residents postoje? The Residentsi su nastali zato što ih, u to vrijeme, svijet nije imao“.⁵

⁴ The Ultimate Box Set reklama, www.vimeo.com/53441332 , pristupljeno 30.maja, 2015, u 01:01

⁵ Biografija The Residentsa, www.theresidents.com/historical4/bio/ , pristupljeno 27.maja, 2015, u 16:16

Umjetnost koju oni stvaraju ih najbolje predstavlja, tako da je pitanje njihovog identiteta beznačajno.

Biografija” The Residentsa

Kompleksna mreža poznatih činjenica, maglovitih detalja, nejasnih naznaka i bezočnih laži

Postoji samo nekoliko stvari iz njihove mladosti koje su dostupne javnosti. Svaka informacija u vezi sa The Residentsima je obavijena misterijom.

The Residentsi su iz Šrivporta, Luizijane (Shreveport, Louisiana), prema mitu koji je Matt Groening napisao u svom eseju za prvu publikaciju “Službene W.E.I.R.D. knjige The Residentsa”, koju je 1981. objavio prvi fan klub The Residentsa koji se zvao W.E.I.R.D. (We Endorse Immediate Residents Deification, u prevodu- garantujemo direktno obožavanje The Residentsa, a akronim je riječ *weird*, što znači- čudno). Vjeruje se da je jedan član iz Teksasa. Mit nastavlja sa nekim beznačajnim, vjerovatno izmišljenim detaljima iz njihovih ranih života i kaže da su se njih petorica sreljili u srednjoj školi, dijelili su mišljenja, imali zajednička interesovanja i dijelili su boli odrastanja. Oko 1966, dvojica njih su se, nakon što su upisali koledž, preselili u Kaliforniju. Na putu za Kaliforniju im se, mit tvrdi, pokvario kamion u predgrađu, San Mateu, pa su se tu skrasili na neko vrijeme.

Na početku, što je bilo oko 1970, počeli su da stvaraju muziku, ili preciznije, da miksuju trake, pretežno iz razonode, ali su radili i neke ozbiljnije stvari. Vjerovatno su pravili muziku i ranije. Njihove svirke su bile ograničene vremenom zbog njihovih poslova preko dana, ali ništa nije moglo da stane na put njihovim umjetničkim težnjama. Ove rane svirke su bile posebno zanimljive zbog svoje strukture. Oni bi povremeno svirali instrumente koje nijesu svirali nikada ranije, ili bi svirali u različitim mentalnim stanjima, ili samo razvijali nove ideje.

1970. snimili su „The Warner Brothers Album“ i poslali ga Halu Halversradtu, izvršnom direktoru Warner Brothers Recordsa, u nadi da će dobiti ugovor. Kako su traku poslali anonimno, Halverstadt je vratio poslije nekoliko mjeseci sa kratkom odbijenicom i naznačenu „za lokalce“⁶. Kako u tom trenutku nijesu imali ime, odlučili su se za The Residents.

Navodno, u to vijeme su, tada nepoznati britanski muzičar Phillip Lithman (kasnije poznat kao „Snakefinger“ (Zmijoprsti)) i N. (Nigel) Senada, koga je navodno sreo u šumama Bavarije kako snima cvrkut ptica, došli u San Francisko u potragu za „naprednom muzičkom renesansom“ o kojoj se pričalo. Tu su sreljili The Residentse i taj susret im je bio vrlo značajan jer je Lithman postao njihov saradnik, a N. Senadine teorije su imale veliki uticaj na umjetnost The Residentsa. Bilo je glasina da je Senada bio samo još jedan fiktivni proizvod The Residentsa, ali da li je on postojao ili ne nije ni važno jer je on formulisao teorije koje su imale veliki uticaj na The Residentse. To su „Teorija opskurnosti“ i „Teorija fonetske organizacije“. Prva teorija glasi da

⁶ Naziv benda The Residents znači lokalci, prim.prev.

umjetnik može da stvori čistu umjetnost samo u opskurnosti, tj. kada je umjetnik potpuno slobodan od spoljašnjeg svijeta. Druga teorija glasi da muzičar prvo treba da izdvoji zvukove (koje tekst proizvodi), a onda da napravi muziku od tih zvukova, umjesto da prvo stvara muziku, a zatim tekst. Ova teorija je u praksi učinila da mnoge pjesme The Residentsa zvuče nadrealno, ali ritmički su bile vrlo zanimljive.

Nakon što je ostavio svoje teorije u nasledstvo The Residentsima, Senada je, kako mit tvrdi, misteriozno nestao u arktičkom Grenlandu.

1972. The Residentsi su se preselili u San Francisko gdje su iznajmili kuću koja je služila kao studio za njihova beskrajna umjetnička istraživanja. Tada su odlučili da će sami da izdaju ploču kad već нико drugi neće.

DRUGI DIO

Laboratorija ludog naučnika

„Šutni mačku danas, ribe su glupe, iskopajte im oko“

Prvi zvanični proizvod rada u studiju The Residentsa, koji je do danas ostao njihovo ključno djelo, je dvostruki singl po imenu *Santa Dog*, kojeg je izdala njihova diskografska kuća Ralph Records. Omot je bio sito štampa fotografije psa u odijelu Deda Mraza. *Santa Dog* je bio pravi božićni poklon koji su besplatno dali svojim prijateljima i obožavateljima. Ilustracije je radio Porno/Graphics (koji su rijetko pisali na isti način. Pore No Graphics, Poreknowgraphics, Poor No Graphics su samo neke od varijacija), koji je zapravo član grupe.

Santa Dog (ili anagram za Satan Dog, kao se nekad spominje) se sastoji od četiri pjesme koje izvode četiri izmišljena benda: „Fire“ (vatra), od Ivory and The Braineaters, „Explosion“ (eksplozija), od The College Workersa, „Lightning“ (munja), od Delta Nudes i „Aircraft Damage“ (pokvarena letjelica) od Arf&Omege. Nazivi pjesama nemaju veze sa njima, već su nasumična imena preuzeta iz polise osiguranja.

Iako je singl i traje nešto malo preko deset minuta, veoma je kompleksan. *Santa Dog* je pretežno kolaž traka, pastiš raznih zvučnih efekata, vokala i pjevanja, musique concrète⁷ i kakofonija različitih perkusionih instrumenata. „Fire“ je najkonvencionalnija pjesma sa ehom ksilofona pjesme „Jingle Bells“ i počinje stihovima „Santa Dog's a Jesus fetus“ (“Deda pas je fetus Isus”). Tema „Jingle Bells“ se pojavljuje i u pjesmi „Explosion“, koja je odsvirana na igrački klaviru, praćena violinama, hornama i perkusijama. Preostale pjesme „Lightning“ i „Aircraft Damage“ se satoje od zviždanja, udaranja, napjeva, čak i laveža pasa. *Santa Dog* je vrlo rudimentaran i atonalan, ali daje uvide u njihov budući idiosinkratični stil stvaranja muzike.

⁷ konkretna muzika, tehnika komponovanja i medij koji koristi stvarne, “konkretnе” zvukove koji se obrađuju putem trake i elektronskim modifikacijama. Uveo je Pjer Šefer (Pierre Schaeffer), prim.prev.

“I ako se pušta pravilno (što zahtijeva svjestan napor jer disk spaja stranu 1 i 4 i strane 2 i 3), dobijate kolekciju koja počinje da zvuči kao da bi mogla da bude radijski hit uz malo truda, a zatim polako izranja iz međnstrima u avangardu. Ali to nije kukavičko povlačenje od napora koji je potreban da bi se proizvela pop pjesma, niti je potpuno odbacivanje tog spektra muzike. Ono što se dešava je rast samopouzdanja u drugačiji način rada. Uhvatili sun as pod ruku i izveli iz naše zone komfora u zemlju Ralph Recordsa”.⁸

Santa Dog je reizdat i doradjen nekoliko puta, ali davne 1972. odgovor na njega je bio slab zbog njegove vrlo eksperimentalne prirode.

“Vileness Fats”

„Da li je opskurnost sama po sebi test sjutrašnjice ili se testiranje vrši da bi se utro put tuge?“

Nakon *Santa Dog*, The Residentsi su započeli drugi projekat- dugometražni film pod nazivom *Vileness Fats*. Film se bavi problemima sela Vileness Fats koji je naseljen jednorukim patuljcima koje napadaju Atomska kolica za kupovinu. Vjerski lider koji ima podijeljenu ličnost i vodi dvostruki život, sijamski blizanci koji se do smrti bore za naklonost pjevačice, Indijska sveštenica koja je besmrtna i koja se stalno zaljubljuje u moćne ljude niskog rasta koji brzo umiru su samo neki od likova koji vrebaju iz nadrealnog svijeta Vileness Fatsa. Uprkos mnogim nedostacima filma kao što su nedostatak režije i profesionalnosti, jer The Residentsi nijesu znali ništa o snimanju filmova, ograničenost prostora i vremena, jer su svi radili preko dana, film je vizuelno snažan. The Residentsi su sami dizajnirali i izradili kostime i setove i svaki set je zbog nedostatka prostora morao da se ukloni prije nego što se drugi postavi. Nakon četiri godine snimanja, nedovršeni prjekat je napušten zbog zastarjelog formata. Ipak, 1984, sa napretkom video tehnologije, izašla je 30-minutna video kaseta *Whatever Happened to Vileness Fats?* (*Šta se dogodilo sa Vileness Fats?*) i ona daje prikaz ambicioznog projekta od 14 sati.

Veličanstvenih sedam

„Dobro došli na izdanke Jupitera“

Prvih sedam zvaničnih ploča The Residentsa se danas smatraju klasičnim remek-djelima. Prvi zvanični studijski album pod nazivom *Meet the Residents* (*Upoznajte The Residentse*) je izšao 1.aprila, 1974. Prva neobična stvar je dadistički omot- uništena verija albuma *Meet the Beatles*, što je razbijesnilo Capitol Recods, pa je reizdanje iz 1977. imao drugačiji omot, opet prikazujući Bitlse, ali sada sa morskim životinjama umjesto glava. Međutim, pričalo se da je jedan od Bitlsa imao primjerak *Meet the Residents* i da mu se dopalo. Druga neobična stvar je da je ovo remek-djelo puno mana kao što je dosta neprofesionalnog pjevanja i loš audio kvalitet, ali to je upravo ono što ovaj album čini moćnim- način na koji je mnoštvo različitih vokala, instrumenata, promjena taktova i zvučnih efekata aranžirano. Muzika na *Meet the Residents* dovodi u pitanje ne samo način stvaranja muzike i samu muziku, već i način slušanja.

⁸ Grandpa Gio and The Residents (Deda Gio i The Residents), pristupljeno 6.jula, 2015, u 12:34

„Ta muzika je izmicala kategorizaciju. Nije bila rok, ni džez, ni savremena klasična, iako je bilo elemenata sve tri u muzici. To je bio potpuno novi zvuk, zaista potpuno novi pristup muzici“.⁹

U bilješkama na omotu CDa piše da su sarađivali sa Snakefingerom i N. Senadom i, kako su svjesni izuzetno eksperimentalne prirode muzike, savjetuju slušaocima da dopuste da neobičnost prođe nakon nekoliko slušanja, što se ispostavlja tačno. Album otvara skoro neprepoznatljiva obrada Nensi Sinatrine „These Boots Are Made For Walking“ i prvih šest pjesama se stapaju jedna u drugu. Album zatvara hor koji blijedi pjevajući „Go home, America, 55'll do“ („Idi kući, Ameriko, možeš 55-icom“), aluziju na Vijetnamski rat. The Residentsi su reklamirali album u istaknutim umjetničkim časopisima i nudili su besplatne primjerke, ali je odziv opet bio slab. Kritička recepcija će doći decenijama kasnije.

Iste godine, The Residents su snimili *Not Available*, veliki opskurni album koji je bio N. Senadina teorija u praksi. Ideja je bila da ne izdaju album dok ne zaborave da postoji. Kako im je nedostajalo materijala koji bi izdali, diskografska kuća The Residentsa je 1978. izdala *Not Available*. *Not Available* je konceptualni album bez jasnog koncepta. U bilješkama omota koncept je objašnjen kao ljubavni trougao između Edweene, Porcupine i Catbird, što zvuči jednostavno, ali neshvatljivi tekst i muzički prelazi čine da je njegovo značenje teško odgonetnuti. *Not Available* je mini opera koja se sastoji od četiri duge, ne baš povezane svite, i epiloga. Iako inkoherentan, sa dosta vokala koji služe i kao instrumenti, instrumenata i zvučnih efekata koji varijaju u kvalitetu, ali koji su oslobođeni bilo kakvih muzičkih stega, ovaj poetični i mistični album općinjava slušaoce.

1976. The Residents su izdali konceptualni album *The Third Reich 'n' Roll*. Koncept je bio obrađivanje top 40 pop pjesama '60ih kao da su ih svirali njemački Krautrock progresivni bendovi '70ih. „The Third Reich 'n' Roll“ se sastoji od dva dijela- „Swastikas on Parade“ („Svastike na paradi“) i „Hitler was a Vegetarian“ („Hitler je bio vegetarijanac“). Obje svite, u obliku medlija (spleta), su kolaži brojnih pjesama iz '60ih. Neke od groteskno dekonstruisanih pjesama uključuju: The Swinging Medallions’ “Double Shot of My Baby’s Love”, The Rolling Stones “Sympathy for the Devil”, The Beatles “Hey Jude”, Wilson Picket “Land of a Thousand Dances”, i Chubby Cheker “Let’s Twist Again”. Pored izvanredno razigrane instrumentacije i iskrivljenih vokala, prva upotreba sintesajzera daje ovom albumu jedinstven zvuk. Omot, koji je prouzrokovao dosta kontroverze, prikazuje Dika Klarka, čuvenog američkog radijskog i televizijskog voditelja, kako drži šargarepu, okružen svastikama i Hitlerima koji plešu, što sugerise da je pop kultura još jedan oblik fašizma. Omot su morali da cenzurišu za njemačko tržiste. The Residents su snimili i kratki promotivni video za album, koji je takođe bio kontroverzan zbog njihovih kostima od novina, što je podsjećalo na Kluks klan (Ku Klux Klan). Taj video snimak je bio jedan od prvih snimaka koji su nastali. U tom trenutku su ploče The Residentsa polako počele da se prodaju. Struktura grupe se takođe promijenila. The Cryptic Corporation je postao njihov poslovni menadžment tim.

Sljedeći projekat The Residentsa je bio *Fingerprince*, snimljen između 1974-1976, ali izdat 1977, jer je trebalo da bude prvi album sa tri strane na svijetu, ali su odustali od te ideje kada su

⁹ Ian Shirley, *Upoznajte The Residents, najekscentričniji bend Amerike! (Meet the Residents, America's Most Eccentric Band!)*, Engleska: SAF Publishing, 2001, str. 43, moj prevod

saznali da su Monti Pajtonovci to već uradili. Takođe je bilo preskupo, pa su stranu koja je nedostajala izdali kao EP *Babyfingers*. Ploča je, na neke načine, bila prelaz. Prva strana LP-a je bila u tipično rezidentskom duhu, što će nagovijestiti *Duck Stab* i *The Commercial Album*. Druga strana se sastoji od šest djelova "Six Things to a Cycle", što je bilo zamišljeno kao balet i trebalo je da se izvodi u Muzeju savremene umjetnosti u San Francisku, ali se ideja nikada nije sprovela u djelo. "Six Things to a Cycle" je nagovijestio alume *Eskimo* i *Mark of the Mole*. Ova strana je duža, ritmički razigrana i otkriva drugačiju stranu njihovih zanimanja i sposobnosti. Inspirisana je indonežanskim gamelanom, Herijem Parčom, čiji je uticaj najvidljiviji u njihovom ksilosofonu od mahagonije koji su sami izradili i u ne-Zapadnim strukturama i minimalističkim kompozitorima kao što su Filip Glas i Stiv Rajh.

Sa pojavom pank pokreta, The Residents su počeli da dobijaju pozitivne kritike i priznanja od tada vrlo uticajnih umjetnika poput DJ John Peela, ilustratora Edwina Pounceya, aka Savage Pencil i Chrisa Cutlera, bubnjara benda Henry Cow. Takođe, katalog Ralph Recordsa se proširio Engleskom i Evropom.

U februaru 1978., The Residentsi su izdali *Duck Stab* EP, pod sloganom "Neznanje tvoje kulture nije kul", koji će se kasnije šridružiti *Buster and Glen* EP, od čega je nastao LP *Duck Stab/Buster&Glen*. LP se u bilješkama omota opisuje kao moderna dječja pjesma. Struktura pjesama se približava popu, ali provučenom kroz filter The Residentsa. Tekst je po prvi put razumljiv, mada i dalje nema smisla. Muzika je najmanje eksperimentalna u poređenju sa njihovim prethodnim izdanjima. Blago je zlokobna, a ipak dopadljiva. Omot je takođe upadljiv- crveno-crna slika čovjeka koji bode nožem bijelu patku. *Duck Stab* je vjerovatno jedan od najprijemčivijih albuma The Residentsa i dobio je pozitivne kritike.

Eskimo iz 1979. je zvučni dokumentarac koji se sastoji od akustičnih pejzaža umjesto uobičajenih pjesama. Ideja za fiktivni dokumentarac o životu Inuita je navodno ponovno pojavljivanje misterioznog N. Senade, koji se vratio sa svoje ekspedicije u Grenlandu. The Residents su proveli četiri godine snimajući *Eskimo* i to je bio njihov najambiciozniji projekat do tada. Kak su se i oni sami plašili da će zvučati pretenciozno. Ipak, atmosfera pjesama teče lagano i osjećaju se kao jedna pjesma. Harry Partch je ovdje opet očigledan uticaj kako su sami kontruisali neke instrumente i izmislili jezik koji je bio mješavina iskrivljenih engleskih riječi tako da nalikuje eskimskom. Priče su skoro potpuno ispričane zvukom, napisane na dvostrukom omotu na preklapanje tako da slušaoci mogu da prate. Uložili su dosta truda da snime sve primitivne zvukove koji će ličiti na prirodne i na život Inuita. Omot je prikazivao očnu jabučicu na glavi, cilindar i smoking, što je bio prvi prikaz njihovih kulnih maski. Ploča je bila ogromni uspjeh za nezavisnu kuću. U britanskoj štampi je opisana kao velika prekretnica nove muzike. *Eskimo* je bio jo jedan dokaz da su The Residentsi raznovrsni, fascinirani zvukom i dokaz da je umjetnost koju stvaraju ograničena samo dostupnom tehnologijom. Kako nijesu željeli da sebe shvataju preozbiljno, njihove stalno otvorene očne jabučice su se zagledale u sebe i 1980. su izdali diskovu verziju *Eskimo*, pod nazivom *Diskomo*.

The Commercial Album iz 1980. je još jedan konceptualni album. Koncept je da je pop muzika ponavljanje stihova i refrena i, kao što je opisano u bilješkama omota, ako se to izbací, dobija se esencija koja se može sumirati u oko minut. To su uradili na ovom albumu sa 40 pjesama koje

traju oko minut. Bilješke takođe kažu da je minut trajanje većine reklama i njihovih džinglova, što je, stoga, muzika Amerike. Slušaoci se savjetuju da svaku pjesmu ponove tri puta zaredom tako da je pretvore u pop pjesmu. Pjesme na albumu nijesu baš puno povezane, ali dobro djeluju kao poseban pačvork različitih, na trenutke uznemirujućih, stilova i zvukova. The Residentsi su angažovali brojne saradnike na albumu, Endija Partridža i Lene Lovič, između ostalog. The Cryptic Corporation su kupili reklamni blok na lokalnoj radio stanici KFCR-AM i tokom tri dana puštali cijeli album. Takođe su uradili i promotivne filmove *One Minute Movies*, od kojih su dva režirali oni, a druga dva Graeme Whifler. I album i video snimci su odmah dobili pozitivne kritike, kako u Americi i Evropi, tako i u Australiji.

THE MOLE TRILOGIJA I SERIJA AMERIČKIH KOMPOZITORA

„Rečeno mi je, duboko u snovima, da ima nade i da izgleda da je more vidjelo sve što tražimo“

Nakon petnaest godina opskurnog eksperimentisanja, The Residents su odlučili da je vrijeme da naprave neke veće projekte. Takođe im je dosadio i rad u studiju. Za 10 godina nastupili su svega tri puta zbog svog kompleksnog zvuka koji su stvarali, zbog čega im je bilo nemoguće da ga uživo izvedu na sceni. Ipak, sa pronalaskom Emulatora, prvih semplera, 1981, The Residentsi su otkrili da je to idealna oprema za potrebe njihove turneje.

Prvi od tih „velikih“ projekata je bila trilogija *The Mole Trilogy*, koja je zamišljena kao kolekcija šest albuma, tri muzička i tri sa pričama, ali su se samo I, II i IV dio realizovali. „The Mark of the Mole“ iz 1981, koji je odabran za turneju, je inspirisan Velikom depresijom 1930, naročito raznim pričama poput „Plodova gnijeva“ Džona Stajnbeka. Priča govori o sukobu kultura naroda Mohelmot, koji žive pod zemljom i poznati su kao Moles, i veselih Chubs, koji su prisiljeni da žive sa njima zbog prirodne nepogode. Zvuk na albumu je profesionalniji, sa mračnim i zloslutnim sintisajzerima, strašnim vokalima i glasnim mehaničkim zvukovima, što gradi napet klimaks. Album je dobio punoču pozorišnim izvođenjem. „The Tunes of Two Cities“ iz 1982, je drugi dio trilogije. On dalje razvija muzičke ideje iz „The Mark of the Mole“ tako što jukstapozicionira muziku dvije različite kulture- Molesa, koji su ozbiljni, vrijedni i slave svog boga Tame i njihovu mračnu muziku, i Chubsa, koji vole dokolicu i iskorisćavaju Molesa kao jeftinu radnu snagu, čija je muzika laganija, dekonstrukcija džez tonova iz 1920ih. „The Big Bubble“ je treći dio trilogije. On opisuje priču nakon rata između Molesa i Chubsa koji nije riješio ništa i ovaj album zapravo predstavlja hibrid Molesa i Chubsa. The Residentsi su napravili album unutar albuma, stavili fiktivni omot The Big Bubble na svoj omot i stavili muziku fiktivnog benda The Big Bubble na svoju ploču. Koristili su tipične rok instrumente, ali sa vokalima pjevanim na izmišljenom Mohelmot jeziku i jako iskrivljenim. Zbog takvog vokalnog eksperimentisanja, album je dobio pomiješane kritike. Ipak, iza tih ružnih vokala se krije obilje ideja koje treba razmotriti u pristupu albumu.

Evropska turneja je bila tako uspješna da je publika u Parizu odbila da ode, aplaudirajući, zviždući i lupajući nogama preko dvadeset minuta dok nijesu dobili bis. Mole nastup je bio

izuzetno teatralan. Imali su prikladno osvjetljenje, plesače, kulise, kostime, rekvizite, čak i naratora- čuvenog komičara Penna Jilettea. Umjetnički je bio ogromni uspjeh, sa glavnim likom koji se pobunio protiv svoje uloge u predstavi, što je dovelo do uznemirujućeg kraja, ostavivši publiku „ljutom, zbumjenom i frustriranom“, baš kao što su The Residentsi željeli, ali finansijski je bio propast. Takođe, odlazak Johna Kennedija iz Cryptic Corporation je bilo bolno za ostatak organizacije.

Drugi veliki projekat je bio „American Composer Series“, koji je zamišljen kao interpretacija uticajnih američkih kompozitora. Planirali su da interpretiraju djela dvadeset kompozitora, koje će završiti do 2001. Ipak, samo su dva LP snimili i projekat je napušten zbog revolucije kompakt diska. Takođe, da su nastavili sa projektom, to bi značilo da moraju da plate visoku cijenu autorskih prava kompozitorima originalnih pjesama. „George& James“ iz 1984. je obrada djela Džordža Geršvina I Džejmsa Brauna, a „Stars & Hank“ Henka Vilijamsa I Džona Filipa Suse. Oba albuma su iskrne omaži kompozitorima, sa svojim interpretacijama i dodirom svog jedinstvenog humora, vidljivom u „Kaw Liga“, pjesmi sa albuma „Stars & Hank“, koja ima sempl pokupljen od Majkl Džeksonove „Billie Jean“, što se odnosi na činjenicu da je supruga Henka Vilijamsa takođe Billie Jean.

1987, samo godinu dana prije njihovog sljedećeg projekta- *God in Three Persons*, The Residents su saznali da je njihov dugogodišnji saradnik i prijatelj Snakefinger, koji je trebalo da odsvira gitarske djelove na *God in Three Persons*, umro, što ih je mnogo pogodilo.

TREĆI DIO

Instrument pod savršenom kontrolom

„Laži vam često daju moć kao što kovčen pun cvijeća daje život živima, a ne mrtvima“

Konceptualni album/ rok opera *God in Three Persons*, iz 1988. predstavlja značajnu umjetničku zrelost stvaralaštva The Residentsa. Sa ovim albumom je njihova muzička džungla počela da se pretvara u Raj. Naziv albuma je pozajmljen od čuvene doksološke himne „Sveti, sveti, sveti (Bog u tri osobe)“ („Holy, Holy, Holy (God in Three Persons) Reginalda Hebera i Johna Baccusa Dykesa. Ta himna i orguljski rif pjesme „Double Shot of My Baby's Love“ Swinging Medallionsa su lajtmotivi albuma koji se iznova pojavljuju kroz album u različitim stilovima. *God in Three Persons* je prvi album koji su dizajnirali za CD i posljednji album koji su snimili na kaseti. Takođe je prvi album koji su snimili za drugu diskografsku kuću, a ne Ralph Records. Izdala ga je RYKO kuća. Zvuk je čist, sa dosta elektronskog eksperimentisanja kao u njihovim prethodnim radovima, i nekoliko instrumenata- bubnjevi, žičani instrumenti, bas, horna i klavijature, ali, muzika je dosta prigušena jer je fokus na priči. Muzika pretežno služi kao ukras ili da doprinese atmosferi, koristeći vagnerovske terce za mitski uvod, ili dominantne triole za ljubavnu priču. Prva neobičnost albuma je da listu zasluga na albumu pjeva Laurie Amat, koja ima ulogu grčkog hora i pjeva komentare na albumu. Stihovi su izvedeni južnjačkim otezanjem u jampskom pentametru, a ne ispjevani. Stihovi su jasno izgovoreni i ispjevani i publika treba da

prati tekst koji je ištampan na knjižici omota CDa. Omot je takođe vizuelno upečatljiv. Prikazuje kauboja i par nagih blizanaca koji kleče pred njim.

Nakon liste izvođača na albumu, pjesma „Hard & Tenderly“ uvodi naratora- tipa pukovnika Parkera¹⁰, kako se često navodi, po imenu g.X, koji upoznaje par androginih sijamskih blizanaca koji imaju iscjeliteljske moće i, kako su ga privukli, nudi im se da ih promoviše. Vremenom njihova veza postaje kompleksnija jer se g.X zaljubljuje u ono što je mislio da je ženski dio blizanaca i na kraju njih troje stupaju u nasilni seksualni odnos. Kraj albuma pokazuje da je veza koju je g.X imao sa blizancima bila putovanje otkrivanja sebe i duhovna potraga.

Kao što je istaknuto u *Ujka Vilijevom vrlo ostrašćenom vodiču za The Residents*, likovi presonifikuju međusobne veze i konflikte između zapadnjačkog trojstva i istočnjačke dualnosti jer je g.X kauboj, koji je tipični stanovnik Zapada, dok su blizanci sijamski, što predstavlja Istok. Međutim, to je samo vrh ledenog brijege ideja i tema koje su prisutne na albumu. U poemu koja traje sat vremena, The Residentsi su uspjeli da naprave savremeno i duboko umjetničko djelo koje je sinteza tema koje su najviše tabu i kontroverzne kao što su religija i njena veza sa seksualnošću/ homoseksualnošću; ljubav, u svoj svojoj slavi, ali koja je kulminirala nasilnim sado-mazohističkim seksualnim odnosom; iskustvo gubitka; iskorisćavanje manjina; krize identiteta, sa svom psihologijom i dozom čistog rezidentskog humora koji albumu daje ljudskiji i životvorniji kvalitet.

U svojoj knjizi „Orijentalizam“, iz 1977, Edward Said je pisao o dinamici savremene istorije, naročito o međusobnim vezama između Istoka i Zapada, ili onoga što se naziva Orijent, o slici Orijenta sa zapadnjačke perspektive, istražio je dobar dio orijentalističkog diskursa, još jednom potegao pitanje modernog imeprijalizma i ilustrovaо strukture kulturološke dominacije.

“[...]Ni naziv Orijent ni koncept Zapada nemaju ontološku stabilnost; obje su stvorene ljudskim naporom, dijelom potvrđivanjem, a dijelim poistovjećivanjem sa Drugim. Da su ove vrsne fikcije lako podložne manipulaciji i organizaciji kolektivne strasti nikad nije bilo očiglednije nego u naše vrijeme, kada su mobilizacija straha, mržnje, odvratnosti i ponovo oživljenog vlastitog ponosa i arogancije [...] ogromni projekti.¹¹

I kulturne i geografske entitete kao što su Istok i Zapad je stvorio čovjek i, prema Saidu, oni podržavaju i u nekoj mjeri reflektuju jedan drugog. Veza između njih je kompleksna, jer to nije puka politička materija ili oblast koja ima izraz u kulturi i institucijama, već predstavlja volju da se razumije alternativni, novi, ili drugačiji svijet i da se on inkorporira, kontroliše, zloupotrebi ili iskoristi. Veza između njih je takođe mješavina dominacije, moći i kompleksna hegemonija u smislu kulturnog vodstva.

“...Evropska kultura je dobila snagu i identitet tako što se postavila nasuprot Orijenta kao vrste surogat,čak i anderground sebe. [...]Orijent nije samo susjed Evropi; on je takođe mjesto Evropinih najvećih i najbogatijih i najstarijih kolonija, izvor njenih civilizacija i jezika, njen suparnik u kulturi i jedan od najdubljih i najčešćih slika o Drugome. Uz to, Orijent je pomogao da se definiše Evropa (ili Zapad) kao njena kontrastna slika, ideja, ličnost, iskustvo”.¹²

¹⁰ Tom Parker, menadžer Elvisa Prislijia, prim.prev.

¹¹ Edward W. Said, *Orientalism*, London, Penguin, 2003, str. 7

¹² Edward W. Said, *Orientalism*, London, Penguin, 2003, str. 19 i 21

God in Three Persons u cijelosti opisuje jedan segment ove kompleksne razmjene moći i njene posljedice. Prvi susret g.X i blizanaca je susret sa egzotičnim Drugim i trenutno zaljubljivanje, ali i manipulacija.

„...I tako sam ih ja gurao i gurao i gurao, kroz gradove i žbunje i riječ se širila poput laži. „*Dodite da vidite sveto dvoje. Mogu da lječe i da rade stvari koje niko prije radio nije*“ [...] Onda, kad se novac uzme i razumijevanje uzdrma, blizanci bi se tiho pojavili. Puni života i nasmijani, ne znajući da sam se sve vrijeme i ja smiješio u sebi“. ¹³

Zanesenost g.X blizancima izrasta u iskrivljenu vrstu ljubavi i slika blizanaca ostaje iskrivljena do vrhunca albuma kada ih g.X siluje i kada biva prisiljen da vidi njihovu, ali i svoju, pravu prirodu.

Krise identiteta igraju važnu ulogu na albumu i one funkcionišu i na mikro i na makro nivou kako likovi takođe personifikuju veće entitete, Istok i Zapad. Kada su se tek upoznali, g.X je odlučio da sakrije svoj identitet i lažno se predstavi. G.X takođe ne razumije sve dualnosti koje blizanci predstavljaju, pa svoje sumnje iskazuje u četvrtoj pjesmi, „The Thing About Them“ - „Bilo je nečega u vezi sa njima što me je navodilo da nekad sumnjam u njih ili je stvaralo konflikt u mojoj glavi. Obično je bio on i bila je ona, ali su nekeko ispadali drugačije“. U trećoj pjesmi, g.X polako otkriva svoje namjere, ali mu se blizanci suprotstavljaju:

„Govorio sam koliko su oni važni i kakvo bismo bogatstvo mogli da napravimo ako mi dozvole. Ali, nijesam razumio zašto su štiliti i bili na strani onih koji su im bili bezvrijedni. Onda su se strašno naljutili, vičući da neugledna rulja možda nema vrijednost u mojim očima...ali oni su ljudi i potrebno im je ono što mi imamo i ako ih posmatraš kao bubašvabe na podu, onda si ti taj koji je tužan, što sebe vidi kao previše dobrog da učini nešto za slabe ili uboge. Ti prezireš i kritikuješ nekoga ko je slab, a zapravo nemaš svojih vrijednosti, pa možda bi trebalo da nas ostaviš i nađeš neke druge, kradeš ili prosiš, ili kupiš nešto od nasmijanog bankara ili prodavca. U početku sam bio šokiran što su predložili da odem i, još gore, što sam video da više vole svoje uboge jednike od mene, samozadovoljnog kicoša. I prznajem da me je to zaprepastilo i dirnulo, pa sam ih molio i prekljinao, „Dozvolite mi da ostanem kako biste mogli da me naučite nešto“. I naravno da smo se pomirili uz zagrljaje i razvučene osmijehe koji su me smirili, ali i dalje sam imao sumnje. Moram da im postanem važan, da se s njima povežem u korijenu, inače ću izgubiti svoj lažni i novi ponos“.¹⁴

Posljednji stih otkriva šta je zapravo ljubav g.Xa. Slika blizanaca je samo projekcija njegovih misli i želja.

Nadalje, Said objašnjava da je zapadnjački autoritet nad Orijentom zasnovan na ideji superiornosti Zapada bio moguć zato što je bilo malo ili nimalo otpora od strane Orijenta. Said takođe govori da je svaka od najvažnijih ili najturbulentijih era i faza u našoj istoriji, poput holokausta, imperijalizma, ili orijentalizma, proizvela svoje iskrivljeno znanje i reduktivne slike Drugog. Druga pjesma na albumu, „Hard&Tenderly“, izražava te ideje. Blizanci su opisani kao “posebni, koji su mogli da vide duboko u duše onih koji su bili usamljeni” i čije je prisustvo bilo “kao etar ili esencija pročišćujuće atmosfere”. Blizanci nijesu pružali otpor kada se g.X ponudio da ih promoviše, iako su znali da im on nije potreban i vidjeli su kakve su mu namjere. Do kulminacije albuma, g.X neće moći da vidi ništa osim pokorne strane blizanaca. Kulminacija albuma otkriva da, uprkos svim peripetijama koje se tiče njihove veze koja je kulminirala

¹³ The Residents, „The Service“, *God in Three Persons*, CD, East Side Digital, 2000

¹⁴ The Residents, „Devotion?“, *God in Three Persons*, CD, East Side Digital, 2000

nasiljem, njihov odnos ipak nije bez nade. G.X je transformisan i u posljednjoj pjesmi “Pain and Pleasure”, on dijeli svoje duboke uvide.

“Umjesto skrojenih sukoba civilizacija, treba da se skoncentrišemo na sporiji rad kultura koje se preklapaju, pozajmjuju jedna od druge i žive zajedno na daleko zanimljivijim načinima nego što bilo koji skraćeni i neautentični način razumijevanja može da dozvoli. Ali, za takvu vrstu šireg razumijevanja potrebno nam je vrijeme i strpljenje i skeptična potraga, potpomognuta vjerom u tumače društva koje je teško održati u svijetu koji traži instant akciju i reakciju”.¹⁵

Od početka do kraja, na dubljem nivou, *God in Three Persons* predstavlja ljudsku potragu za Dušom, ili težnju da se ponovo povežemo sa božanskim u sebi, što u svojoj suštini postoji izvan bilo koje podjele ili etikete kao što su Istok ili Zapad. Cijeli album funkcioniše kao vođena meditacija, iako bolna. Narator priče, g.X, djeluje infantilno, lažno, jadno, a ipak ljudski i on je lik sa kojim se moguće poistovijetiti. U drugoj pjesmi “Hard&Tenderly”, on se predstavlja i opisuje susret sa blizancima koji mu djeluje transcedentalno:

„Zvali su me- g.X zaista“, oni posebni, koji su vidjeli duboko u duše tako usamljenih. Bio sam na samom dnu kada ih je moje prazno oko spazio kako veselo paradiraju ulicom, praćeni nekom smrdljivom masom koja je ispuštalasitive i dim u smedj i skoro ustajali vazduh. Ali njihovo prisustvo je bilo poput etra ili esencije pročišćene gornje atmosfere. Smijući se, puni ljubavi i bez sumnji, prosto su išli ulicom koje su nakon drugih stvorenja ostajale prazne. Prišao sam, sebi odbojan, sa osjećajem bubenja koji mi je kucao ispod kože. Žmarci u mojoj smušenoj glavi su mi rekli da je to ludost, ali su mi takođe rekli „dodirni ih“. „Pomaknite se“, rekao sam masi i tako sam prošao sa usamljene na jedinu stranu. Otvoreno su mi se nasmiješili u znak pozdrava, kao da su odvijek znali da će me sresti negdje na ulici. Znao sam da moram da se predstavim kao neko daleko od običnog, pa nijesam mogao da kažem da se zovem Ed. Pa sam rekao, „Ja sam g.X koji želi da podje s vama, da vas vodi da uspijete“. Malo su mi se smijali i onda rekli „G.X zaista“ i zagrlili su me nekako čvrsto i nježno“.¹⁶

Blizanci, sa druge strane, djeluju savršeno. Poslednji stih pjesme otkriva da su oni bili svjesni kakav je g.X od početka, ali u ga prihvatili. Blizanci ga nijesu odbacili čak ni nakon što ih je silovao. Blizanci djeluju i kao daleki, egzotični, pokorni Istok i kao božanski princip. Oni djeluju savršeno- puni su ljubavi, razumijevanja i mudrosti, dok se g.X čini kao dominantno egoistični Zapad, ali i ljudsko biće koje otkriva božansko u sebi. Još jedan dokaz božanskog principa blizanaca jeste njihova androgina priroda i natprirodne iscjeliteljske moći.

„Jednom, kad su bili sami, su čuli neku djecu kako viču da je auto ubilo njihovog ljubimca na ulici. Kad su se približili palom tijelu, bila je krv i vidjeli su nogu koja je nekako bila istrgnuta. Pa su kleknuli na zemlju i podigli nogu koju su našli i i nježno je uglavili odmah ispod tačke gdje su se spajala njihova tijela. Zatim je sunce, koje je zalazilo, bljesnulo na trenutak i bilo je mračno. A, kada se sunce vratio iznad njih, niko im se nije više smijao i rugao jer je pas lizao članak, glasno lajući i oživio, što je učinilo da ih poštuju oni koji su prije izbjegavali“.¹⁷

Stara mitologija obiluje primjerima androginih božanstava koji su bili otjelotvorene svih suprotnosti i muškog i ženskog principa i, stoga, su bili savršeni. Pitanje pola se zapravo odnosi na duh i dušu, a ne na seksualnost ili stvarni biološki pol.

„Ardanarišvara u hinduizmu, Avalokitešvara i Kuan Yn u budizmu, Dionis u grčkom panteonu su primjeri ovoga. Božanska androginija se ogleda u naprednim reprezentacijama avatara kao što su Šri Krišna u vedanti, Lan Ts’ai Ho

¹⁵ Edward W. Said, *Orientalism*, London, Penguin, 2003, str. 15

¹⁶ The Residents, “Hard&Tenderly”, *God in Three Persons*, CD, East Side Digital, 2000

¹⁷ The Residents, “Their Early Years”, *God in Three Persons*, CD, East Side Digital, 2000

u taoističkoj Kini, čak i Isus Hrist. U kabali, Adam je izgledao kao androgini Bog prije nego što se rastpolovio u Evu i prije pada. Kao što je slučaj sa mnogim plemićima, Egipatski faraoni su imitirali svoje bogove koji su pretežno bili androgini po Africi. Takođe, anđeli i vile se shvataju kao androgina bića¹⁸.

Treća pjesma „Loss of a Loved One“ otkriva da je g.X izgubio ženu koju je puno volio i sada se osjeća „prazno, otvoreno i zloslutno, rasteže se poput tamne tkanine koja je nekako uprljana tišinom i strahom“. Izgleda da je smrt njegove žene najavila njegovu transformaciju. On djeluje zrelije i njegove riječi otkrivaju duboki uvid- „Nažalost, tek sada vidim odgovor. Cijelog života je bila plesačica, ali niko nikad nije svirao pjesmu koju je ona znala“. Kako su to The Residentsi, čak ni tako mračne teme ne mogu biti pošteđene njihovih šaljivo ironičnih komentara, pa se usred pjesme čuje obzervacija hora „Ovo je tužni dio, ooo, tako tužni dio“. Iako mudriji, g.X još uvijek mora da nauči pravo značenje ljubavi, kao i da spozna sebe. Ipak, njegove riječi nagovještavaju da je prvi veliki korak napravljen jer on je svjestan da sam mora da prevaziđe bol- „Prazninu sam ispunjavao tugom, uzimajući ono što nijesam mogao da pozajmim od prijatelja kad ih konačno otjeram“.

Da bi spoznao božansko i naučio značenje ljubavi, g.X mora da ljušti sloj po sloj pogrešnih predstavki, odbaci pogrešne pojmove o sebi i svijetu koji ga okružuje i da zacijeli davno zaboravljene rane.

„Nemirni duh projicira želje i njihovo ostvarenje u sferu nezbiljskog. Unutar nezbiljskog nije moguće ispunjenje, budući da ono dolazi jedino od zbiljskog. Zbog toga duh okrenut svijetu pati. Obustavljanje patnje postiže se prestankom projekcija, te okretanjem svijesti prema unutra“.¹⁹

Ljubav g.X prema svojoj supruzi, kao i prema blizancima, je bila nezdrava ljubav. On je bio zavistan od njih, njegova sreća je zavisila od njih. Prije nego što se zaljubio u „ženskog“ blizanca, od njih je zavisio emotivno jer je bilo ophrvan tugom zbog gubitka, a i hranio se njihovom moći, vidjevši sebe većim i jačim kao njihov promoter i „ljubazni čuvar dodira“. Nakon nekog vremena, g.X primjećuje da je njihov pol fluidan, a ne fiksni i počinje da razmišlja kako da pridobije ženski dio za sebe. Sa duhovne tačke gledišta, romantične veze, seksualna želja i privlačnost su zapravo žudnja Duše za Bogom. U seksualnom odnosu su ženski i muški principi i sve suprotnosti ujedinjeni i konačno prevaziđeni. Seks se doživljava kao način da se prevaziđe materijalni svijet, pa makar na kratko.

„U svom najdubljem obliku, Eros predstavlja impuls da se prevaziđu posledice Pada, da se napusti ograničavajući svijet dualnosti, da se savladaju uslovi dualne egzistencije koja je narušena i uslovljena „drugim“. Ovdje je ključ sve metafizike seksa: „Kroz dijadu ka Jedinstvu“. Seksualna želja je najuniverzalniji oblik čovjekove opskurne potrage za eliminacijom dualnosti na kratko, kako bi egzistencijalno prešao granicu između ega i ne-eaga, između sebe i ne-sebe. Tijelo i seks su alati za ekstatično približavanje postizanju jedinstva“.²⁰

Strast koju je osjećao prema blizancima ga je čak navela da misli da su mu oni nametnuli njegova osjećanja prema njima. Jedne noći, kako su ga mučile misli i osjećanja, g.X se probudio usred noći i otišao u sobu blizanaca i zamislio kako mu je ženski dio šapnuo „Drži me čvrsto i

¹⁸ Holly Boswell, „The Spirit of Transgender, http://www.trans-spirits.org/spirit_of_transgender.html, pristupljeno 29 decembra, 2016, u 23:32

¹⁹ Danijel Turina, Patañjali, *Yoga Sutra*, Zagreb, Ouroboros Publishing, 2002, str.8

²⁰ Julius Evola, *Eros and the Mysteries of Love: The Metaphysics of Sex*, Rochester, Inner Traditions, 1991, str. 44

budi moj gospodar“, pa joj je dodirnuo ručne zglobove, ali su oni počeli da ga dave. Nakon što se to dogodilo, g.X je osjetio da se njihova veza pogoršala, iako im je dao neubjedljivo objašnjenje za ono što se dogodilo. Takođe je saznao da blizanci nijesu tako slabi i neiskusni kao što je mislio da jesu. U svojoj knjizi *Metafizika seksa*, Evola objašnjava da se u romatičnim vezama partner smatra za izvor života, što ljubavnici podsvjesno izražavaju stereotipnim izrazima ljubavi govoreći da je njihov partner njihov život i slično, pa je, stoga, prirodno za osobu da osjeća strah, čak i mržnju donekle, zbog straha od razdvajanja. G.X je osjećao taj strah od njihove prve svađe, kad su blizanci predložili da on treba da ode, a on ih je molio da ostane. Vremenom su njegova zbumjena osjećanja jačala dok nije shvatio da bi njegov strah od napuštanja mogao da postane stvarnost, što ga je navelo da izgubi pamet. Otisao je u šetnju da smiri misli i završio je u nepoznatom dijelu grada, gdje je pogledom okrznuo nož.

„Uskoro sam primijetio da me je omeo prozor koji je služio kao izlog za berbersku radnju. I ono što sam primijetio je bilo srebrno, oštro i nije marilo za zbumjenost ili očaj. Ono je imalo jednu svrhu i kad je sjeklo, sjeklo je zaista i ja sam tačno znao šta treba da radim. Pa sam ušao unutra i kupio ga od čovjeka koji nije uhvatio jezu koja mi je prošla leđima, električno prijatna tenzija, kao da je tečnost podozrivo potekla u konflikt u mojoj glavi. I sada je moj osjećaj bio blagostanje, ali nijesam mogao da ne vidim kako su mi se ruke tresle dok sam plačao“.²¹

„Silver, Sharp and Could Not Care“ i „Kiss of Flesh“ su najdramatičnije pjesme na albumu. Prva polako gradi tenziju i opisuje unutrašnji koflikt g.Xa koji dostiže vrhunac i postaje još konfuzniji i zlokobniji u „The Kiss of Flesh“, kada g.X postiže svoju uzaludnu sadističku želju za iluzornim posjedovanjem, koju Evola zove tjelesnim očajničkim erosom ili žeđu i požudom, slijepim impulsom za potvrđivanjem. Iskustva g.X sa blizancima na duhovnom nivou liči na buđenje *kundalini*- fundamentalne sile koja se latentno nalazi unutar obične seksualnosti, kao što podučavaju učenja joge. Neiskusni praktikant ili praktikant bez pravilne obuke može da ima negativne posledice kao što su ludilo ili čak smrt. U blažim slučajevima, može da prouzrokuje krajnju kofuziju, što je danas vidljivo kod nekih ljudi koji stalno površno istražuju brojne duhovne prakse i učenja i traže odgovarajućeg gurua, ali na kraju odbacuju svoju potragu pod raznim izgovorima. Kada se g.X vratio, pitao je blizance da mu se pridruže u nedavno sagrađenoj tajnoj sobi.

Glas koji izgovara zukove silovanja zvuči kao dva glasa koji se miješaju jedan sa drugim i doprinosi sveukupnoj konfuziji i teroru pjesme „Kiss of Flesh“.

„Skinji odjeću“, komandovao sam kao hrabri i tipični bandit koji uživa u osjećaju kontrole. Stajao sam iza njih sa kanapom, da ih vežem kad se potpuno obnaže. „Kleknite“, rekao sam, postajući zagrijan jer je zadatak ispunjen i osjećao sam da se moj cilj približava postizanju. „Hee hee hee...“ Zatim sam čuo podsmijeh. „Hee hee hee“

„Šta je to?“, rekao sam i kikot se proširio sobom poput infekcije. „Prestani! Prestani! Prestani!“, rekao sam, ali činilo se da se samo sve više širi. „Prestanite ili vas neću više pokazivati!“

„Ne možemo da vjerujemo da si tako glup da misliš da nam je neko potreban da pokazuje ono što znamo godinama“.

„Šta?“, vikao sam u nevjericu, tako siguran da sam ja bio lopov koji im je oduzeo čednost, rekao sam „Ali, šta je sa onim od prije neku noć, kad smo ona i ja bili tako blizu i...“ Smijeh me je nadjačao pa sam prestao.

²¹ The Residents, „Silver, Sharp and Could Not Care“, *God in Three Persons*, CD, East Side Digital, 2000

„Zašto misliš da postoji „ona“, rekli su podrugljivi glasovi riječima koje su me brzo presjekle.

„Ali, znam da je bila jer sam mirisao njenu toplu kožu i...“

„Vidiš li da „nje“ sad nema?“

Pa sam vidoio da nema nje, već samo oni i ja i smijali su mi se glasno u lice, pa sam posegnuo za džepom i osjećaj poput šoka je izbjiao iz vrhova mojih prstiju i širio se udovima i zadnjicom i skoncentrisao se odmah pod stomakom i činio je da zadržim dah prije nego što je oštrica konačno pala i oslobođila me bijesa i vriska koji mi je neprestano eksplodirao u glavi. Tako sam presjekao svetu vezu, pretvorivši je u ranu koja zjapi i krvari po podu-- što mi je raspalilo strast dok sam buljio u posjekotinu koja je podrhtavala kao ispečeni i istrgnuti jezik. Toliko je bio jak zov te venere ka mom nabreklomu penisu da ni o čemu nijesam razmišljao. Postojala je samo proždiruća želja koju je podrilo osnovno gadenje i osmijeh kad sam ušao unutra, pa sam u to ubacio kurac, u bol i prskajući krv po sobi-- bilo mi je potrebno još[...] Vriskovi su presjecali vazduh dok su oči kolutale i zubi su bili ogoljeni usnama koje su se bile preuske i pokušavale da se rascijele. Postojaio je samo jedan zaključakove bolesne, izopačene fuzije i, naravno, došao je do kraja... kao i ja. Grozničavo, iskrivljenog lica, tresao sam se i grubo razdvojio ramena koja sam tako čvrsto stiskao i jedva se sjećam bolesnog talasanja zvuka mesa koje se razdvaja dok sam tonuo u veliku crnu rupu.²²

G. X je konačno prisiljen da shvati da su blizanci zapravo dualni i nerazdvojni, i žensko i muško, nježni i jaki, pokorni i dominantni, naivni i iskusni. Oni su sačinjeni od svih suprotnosti koje on nije mogao da razumije. Na svoje zaprepašćenje, shvatio je da blizanci nijesu bili pod njegovom kontrolom i da mu njegova osjećanja nijesu oni nametnuli, već su došla od njega, pa je ljubav koju je osjećao prema njima i homoseksualna i heteroseksualna. Pod ovim nasilnim činom iz strasti, g.X je pokušao da održi svoj jedinstveni identitet, ali bilo je nemoguće. Platon je zvao Eros „moćnim demonom“ u svom *Simpozijumu*, jer je ona posrednik između Božje i čovječe prirode.

Kako je priča ispričana u retrospektivi, može se pratiti transformacija g.X jer svaka pjesma pruža dokaz da je veza sa blizancima bila transformativna, a naročito poslednja- “Pain&Pleasure”.

Poslednja pjesma na albumu pruža razrješenje u kojem su sve troje i razdvojeni i sjedinjeni, dualnost, ali i trojstvo. Njihova veza je bila i privremena i trajna i niko od njih nije ostao isti.

“Živio sam život i hvatao prilike i ako su neke bile čudne po standardima koji su bili manje važni od mojih potreba, onda sam valjda prevarant, zao, pokvaren i iskrivljen, prezren zbog veza koje sam pokušao da potegnem. Ali, vidim da se veze protežu gore i dolje i nikada se ne završavaju dok plešemo oko sebe i igramo uz sve melodije koje samo mi čujemo i glasove kojih se samo mi sami unutar sebe plašimo, poput ostrva. Ali, kontakt koji pravimo, dok vršimo ili trpimo nasilje ostaje i njegova se vrijednost samo umnožava. Da, sam sam, ali ne i zaboravljen jer svako od njih dođe i često me posjeti, sjedne na more pored mog kreveta i smijemo se i sjećamo života koji je nekad bio sjajan prije nego što je postao čin strasti koji nas je razdvojio. Naravno da će njih dvoje uvijek biti zajedno, ali njihova veza je napravljena od vještačke kože, a ne krvi i mesa kakva je bila. Još uvijek su puni života i liječe, ali osjećaj je drugaćiji i samo za one malobrojne koji traže njihovu vrstu boli i zadovoljstva kada se spoje i konačno popuste upornom navaljivanju koje traje samo po par sekundi. Jer, bol i zadovoljstvo su blizanci koji se oko nas vrte malo van fokusa dok konačno ne shvatimo da nam sve što pruža zadovoljstvo daje i bol da ga izmjerimo. Isto tako shvatam...da cijelog života volimo iluziju, fino uhvaćenu između meteža i želje da znamo da smo živi”.²³

Poslednja pjesma, na smirenji džez način, pruža najjači dokaz da je g.X transformisan. On je uspio da prevaziđe svoj ego i konačno shvati i svoju i prirodu blizanaca. Prema budizmu, sva

²² The Residents, “Kiss of Flesh”, *God in Three Persons*, CD, East Side Digital, 2000

²³ The Residents, “Pain&Pleasure”, *God in Three Persons*, CD, East Side Digital, 2000

svjesna bića imaju prirodu Bude, koja nije obična svijest, označena mentalnim formacijama, osjećajima i percepциjама, već istinsko ja, ili nesebično ja.

„Najveća istina je ne-dualna i stoga je ne-konceptualna i neizreciva. Apsolutna stvarnost je ne-dualna i, stoga, odvojeno ja i drugi tu ne postoje. Istinsko ja ili nesebično ja pravazilazi svijest sebe i uključuje i sebe i ne-sebe“.²⁴

G.X konačno shvata šta je ljubav (ili jedan njen aspekt) zapravo. Može se reći da je njegova zapadnjačka, ili preciznije, hrišćanska verzija ljubavi- agape, srela istočnjački koncept Buđenja i trasformisala se u ne-dualnu sveprožimajuću stvarnost.

„Budističko iskustvo Buđenja se može opisati kao „ispunjena Ljubav“, zato što su u njoj razdvojeni ponovo spojeni kroz shvatanje da ne postoji drugo van sebe. Ili, drugim riječima, ljubav nastaje kada shvatimo ne-dualnu prirodu Univerzuma. U Buđenju Ispunjene Ljubavi, sve prepreke ka ljubavi su, najzad i konačno, prevaziđene. Ljubav u budizmu nije samo samoporicanje zbog drugog, već, dok god postoji „ja“ koje treba poreći i „drugi“ kojima treba služiti, i dalje živimo u dualnosti. Dok god postoji dualnost (u sebi ili drugima), mrlja sebičnosti (*hubris*), se može umanjiti, ali ne i iskorijeniti. Može se reći da je agape ljubav “uprkos [našoj nedostojnosti]”, budistička ljubav je ljubav “upravo zbog [našeg identiteta, naše ne-dualnosti]”.²⁵

²⁴ Leslie D. Alldritt, *Buddhism (Religions of the World)*, Philadelphia, Chelsea House Publishers, 2005, str. 93

²⁵ Leslie D. Alldritt, *Buddhism (Religions of the World)*, Philadelphia, Chelsea House Publishers, 2005, str. 26

ZAKLJUČAK

The Residents su duboko zagazili u svoje šezdesete, ali su i dalje svježi, kreativni i razigrani kao na početku svoje karijere. Uprkos nekoliko knjiga, dokumentarcu o njima, nagradama i međunarodnim priznanjima, osjeća se da će The Residents dobiti više pažnje u vremenima koja slijede. Opaska Barry Waltersa sa korica *Ujka Vilijevog izuzetno ostrašćenog vodiča za The Residents* je i dalje tačna- oni će ostati poznati po svojim idejama kao što će njihovi savremenici biti zaboravljeni zbog nedostatka istih. Čak i da su prestali da stvaraju muziku nakon vrlo eksperimentalne dekade koja uključuje njihov prvi službeni singl. *Santa Dog*, koji je bio izuzetno šokanatan za publiku iz 1972; njihov nedovršeni film *Vileness Fats*, u kojem su, iako mu nedostaje dosta važnih i profesionalnih stvari, uspjeli da ostvare snažan vizuelni efekat i zanimljivu priču, kako su uvijek bili sjajni pripovjedači; njihovih prvih sedam klasičnih remek-djela- *Meet The Residents, Not Available, The Third Reich 'n' Roll, Fingerprince, Duck Stab, Eskimo, and The Commercial Album*, od kojih nijedno nije savršeno u tehničkim propozicijama, ali koja su inovativna i revolucionarna u nekim aspektima; i njihova druga dva projekta *The Mole Trilogu* i *American Composer Series*, prvi koji je pomjerio granice teatarskog nastupa i koji je poslednji preživjeli trag dadaizma i drugi, koji je topao omaž kompozitorima koje su smatrali bitnim, bilo bi dovoljno da ostanu uticajni.

God in Three Persons ostaje jedno od njihovih najboljih i najdubljih djela i i dalje zvuči kao da je snimljen juče.

Pitanje identiteta The Residentsa, ako je ikome više stalo do toga, je još uvijek sumnjivo, ali njihova muzika je živa i uticajnija nego ikad i možda ih najbolje opisuje Ajnštajnov citat s početka dokumentarca o njima, “Teorija opskurnosti”- “Svijet je uvijek spremjan da dočeka talenat širom otvorenih ruku, mada, često ne zna šta da radi sa hobotnicom”.

Ipak, njihova priča ostaje zaista inspirativna i biće zapamćeni kao umjetnici koji su stvarali najčistiju umjetnost, slobodnu od bilo kog uticaja i koja se stalno razvija.

DODATAK

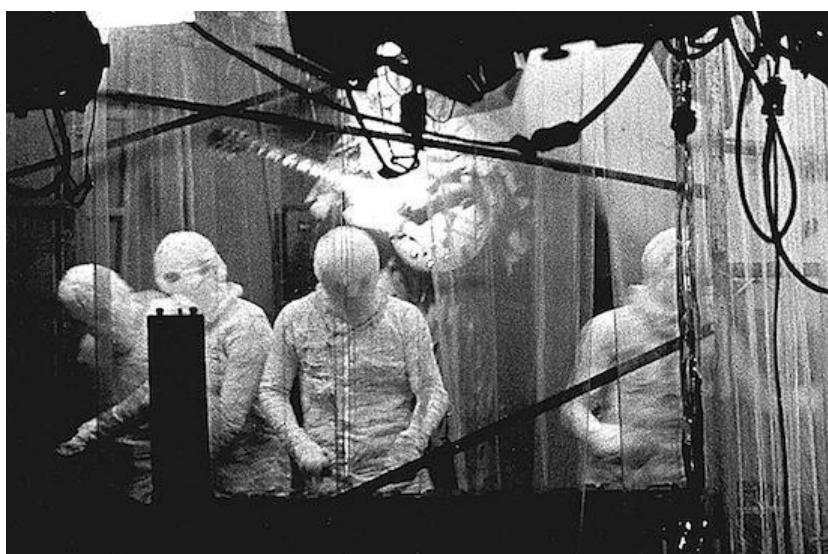
1. Najčuvenija odjeća The Residentsa

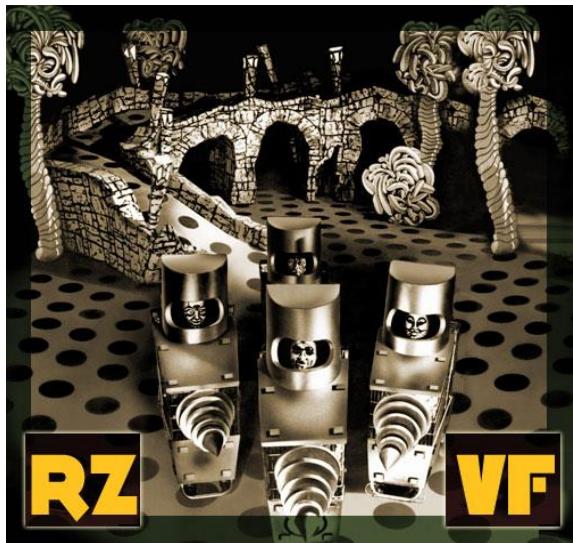
2. 1985, maska očne jabučice glavnog vokala je ukradena, pa su je zamijenili maskom lobanje i promijenili su mu ime u g.Skull (g.Lobanja). Nakon što je fan vratio, bend je izjavio da je ona sada nečista, pa će je penzionisati.

3. The Residents u prodavnici, u zaštitnim odijelima, 1978

4. The Residents prorušeni u mumije, sa nastupa iz 1976

5.

5.1

5.2

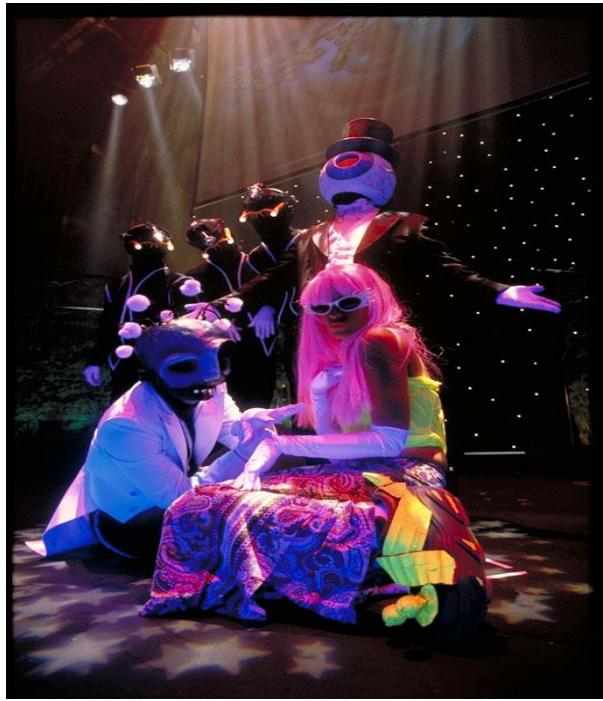

5.3 Setovi sa filma *Vileness Fats*, 1972

6. *Wormwood*, uživo, 1999

7. *Icky Flix*, uživo, 2001

8. *Talking Light*, uživo, 2010

9. *Ultimate Box Set*

10. The Cryptic Corporation: gore lijevo – Jay Clem, gore desno – John Kennedy, dolje lijevo- Hardy Fox, dolje desno – Homer Flynn

BIBLIOGRAFIJA

Knjige:

1. Alldritt, D. Leslie, *Buddhism (Religions of the World)*, Philadelphia, Chelsea House Publishers, 2005
2. De Mello, Anthony, *Awakening: Conversations with the Masters*, USA, Random House, 2003
3. Evola, Julius, *Eros and the Mysteries of Love: The Metaphysics of Sex*, Rochester, Inner Traditions, 1991
4. Patañjali, *Yoga Sutra*, prevod i komentari Danijel Turina, Zagreb, Ouroboros Publishing, 2002
5. Pyysianen, Ilkka, *Beyond Language and Reason: Mysticism in Indian Buddhism*, Helsinki, Suomalainen Tiedeakatemia, 1993
6. Said, W. Edward, *Orientalism*, London, Penguin, 2003
7. Shirley, Ian, *Meet The Residents, America's Most Eccentric Band!*, England, SAF Publishing, 2001
8. Turina, Danijel, *Pristup Yogina*, Zagreb, Ouroboros Publishing, 2002
9. Uncle Willie, *Uncle Willie's Highly Opinionated Guide to The Residents*, San Francisco, The Cryptic Corporation, 1993

Muzički CD:

1. The Residents, *God in Three Persons*, East Side Digital, 2000
2. The Residents, *Meet The Residents*, CRYPTIC CORP, 2011
3. The Residents, *Duck Stab*, CRYPTIC CORP, 2012
4. The Residents, *Eskimo*, CRYPTIC CORP, 2012
5. The Residents, *Not Available*, CRYPTIC CORP, 2011
6. The Residents, *Fingerprince*, CRYPTIC CORP, 2012
7. The Residents, *The Commercial Album*, CRYPTIC CORP, 2015

8. The Residents, *Third Reich 'n' roll*, CRYPTIC CORP, 2012
9. The Residents, *Mark of the Mole/Intermission*, EMI Europe Generic, 2005
10. The Residents, *George&James*, East Side Digital, 2000
11. The Residents, *Stars&Hank Forever*, East Side Digital, 2000

Internet izvori:

1. "Blue" Gene Tyranny, <http://www.allmusic.com/album/god-in-three-persons-mw0000199232>, pristupljeno 09. maja, 2016, u 01:23
2. Grandpa Gio and The Residents, <http://www.gio80.com/>, pristupljeno 06.jula,2015, u 12:34
3. Holly Boswell, http://www.trans-spirits.org/spirit_of_transgender.html, pristupljeno 29.decembra, 2016, u 23:32
4. Matt Keeley, <http://kittysneezes.com/category/reviews/music/the-residents-project/>, pristupljeno 05. jula, 2015, u 23:45
5. The Residents, <http://www.progarchives.com/artist.asp?id=1770>, pristupljeno 13. marta, 2015, u 15:51
6. The Residents' Biography, <http://www.residents.com/about/>, pristupljeno 27. maja, 2015, u 01:01
7. The Ultimate Box Set Infomercial, www.vimeo.com/53441332 , pristupljeno 30. maja, 2015, u 01:01

Drugi izvori:

1. *Theory of Obscurity: A Film About The Residents*, dir. Don Hardy, Film Movement, 2015, film